

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Provisione Et Obtentione Beneficiorvm

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

67. Qualiter transferatur iusp. per venditionem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74485](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74485)

natum acquirunt; secus esset, si concessum fuisset cum potestate transferendi absque determinatione personæ. Castrop. *ibid.*

3. Respondeo tertio: si primus institutor patronatum reliquit Petro, ejusque filiis, nepotibus &c. successive, non potest Petrus aut ejus filius aut nepos patronatum transferre, in quem sibi placuerit in præjudicium eorum, qui vocati sunt ab institutore; quia jam ratione institutionis omnes successores habent jus succedendi in patronatu, quo jure privari non possunt ex cujusque voluntate Castrop. *ibid.* citans Covar. *ubi antè*, & Garc. p. 5. l. 9. n. 10. contra Lamb. p. 2. l. 1. q. 2. art. 8. & 9. idem tenet Lott. l. 2. q. 11. n. 6. dum ait, translatio patronatus non potest à successoribus primi institutoris attentari in præjudicium gentiliū, si pro gente reservatus est. Videtur nihilominus sentire Lott. posse hoc jus patronatus semel constitutum pro gentilibus & consanguineis alienari ab ipso institutore, & transferri in extraneos, dum n. 10. ait: gentilitia hæc qualitas semel impressa continuat, quod usque gens ipsa seu familia durat intransmissibiliter, præterquam si transmissio ab ipso fundatore fiat. & n. 12. subdit: etiam durante familiâ, potest alienari juspatr. gentilitium, tenetque translatio in præjudicium alienantis, cum transit ad hæredes extraneos, quatenus alii non impugnant, contra quos etiam præscribi potest &c. citatque pro hoc Lamb. l. 1. p. 2. q. 2. art. 8. n. 4. idem tenet Rochus q. 33. v. *ipse, vel u. n. 72.* apud Garciam; contrarium tamen censet ipse Garc. *cit. n. 69.* nempe dum fundator reservavit juspatr. sibi, filiis & descendantibus aut consanguineis suis, non posse illud renuntiare seu transferre in alium in præjudicium filiorum & descendantium, probatque à simili de feudo & emphyteusi accepta à patre pro se & filiis, illudque n. 20. verum existimat, etiam, ubi patronatum patronus dedisset seu renunciasset Ecclesiæ, cujus est patronus. Nihilominus ex eo, quod filius vivente patre jus nullum aut potestatem habeat in isto juspatr. putat posse successorem istius juspatr. gentilitii ad vitam suam eidem renunciare, & transferre in alium, absque filii seu sequentis præjudicio, citatque pro hoc Covar. *cit. c. 8. n. 10.*

Questio 65. An dum patronus donat juspatr. extraneo, censetur illi donasse cumulativè, an privativè?

Respondet Corrad. *pr. benef. l. 4. c. 5. nam. 16.* censeri illum donasse solum cumulativè secum & cum hæredibus propriis. citat pro hoc decis. Rot. 385. n. 8. p. 1. *divers. Feder. de Senis. conf. 147.* Abbat. *vol. 2. conf. 54.* Gonz. *ad Reg. 8. § 2. præm. n. 32.* qui posterior etiam dicit, fundatorem Ecclesiæ vel beneficii, si patronum nominet extraneum, talem nominationem intelligendam cumulativè cum ipso & hæredibus propriis, nec censeri seipsum & proprios hæredes excludere, ut etiam Anchar. *conf. 81. n. 1.* Cald. *conf. 4. de jurepatr.* Illud tamen observandum ex Lott. *lib. 1. q. 32. n. 12.* qui pro hoc citat Gem. *in c. hoc consultissimo. n. 3. de rebus Eccl. non alienandis. in 6.* juspatronatus semel unitum in persona unius non posse rursus discindi in plures, hoc est, constitui plures patronos, cum ab initio non esset, nisi unicus; eò quod sicut beneficium semel constitutum in libertate non potest redigi in servitutem, ita non possit magis gravari, quam fuerit gravatum in fundatione, qualiter plus gravari videtur per accessionem alterius patroni.

Questio 66. Qualiter transferatur juspatr. per permutationem?

1. Respondeo primo: posse juspatr. (intellige personale) permutari cum alia re spirituali, puta cum alio jurepatr. aut alio jure similiter etiam spirituali annexo, & non aliter, seu cum re temporalis. Basl. *rom. 2. verbo beneficium. §. 5. n. 6.* Castrop. *cit. p. 4. n. 9.* Azor. *p. 2. l. 6. c. 20. q. 7.* juxta *c. ad questiones. de rerum permutat. juspatr. reale annexum villa vel prædio permutari potest cum alia re temporalis; facta nimirum prædii vel villæ illius permutatione cum alia villa vel bonis, etiam quibus juspatr. nullum annexum est.* Castrop. & Azor. *loc. cit.*

2. Respondeo secundo: posse duos patronos diversarum Ecclesiarum, etiam dum sunt patroni ex diversis causis, inter se permutare jura sua patronatus personalia, non requisito consensu Episcopi; cum sit mera permutatio rei spiritualis cum re spirituali. Corrad. *l. 4. c. 5. n. 17.* ex Lamb. *l. 1. p. 2. q. 3. art. 2.* Et si cautius sit, dum permutatio fit, inter duos laicos de integris & separatis juribus patronatus diversarum Ecclesiarum non provenientibus ab uno defuncto, ut requiratur dictus consensus, ne sub colore permutationis aliquid aliud, quod fortè simoniam sapiat, interveniat; ac ita superfluum non videtur, ut fraudibus occurratur, si interveniat ad id Ordinarii consensus. Corrad. *ibid. ex Lamb. loc. cit. n. 7.*

Questio 67. Qualiter transferatur jus patronatus per venditionem?

1. Respondeo primo: juspatr. reale, seu annexum castro, per se & solitarie vendi aut emi non potest sine simonia, secundum dicta superius, ubi & hujus rei rationem dedimus.

2. Respondeo secundo: potest tamen vendi, aut per venditionem potius transferri per accidens & concomitanter, vendendo rem temporalem, in qua est universitas, & cui juspatr. accessorie est annexum, argumento *c. ex literis. Lott. l. 2. q. 9. n. 47.* Pirh. *ad. h. l. n. 72.* cum communi; tunc enim empirio vel alius contractus gratuitus censetur initus super rebus temporalibus, & non super jurepatr. quod tamen simul transferretur & transit, tanquam accessorium sequens suum principale; cum sit veluti accedens rebus inhærens: sic namque magis dignum, scilicet juspatr. accedere potest minus digno, nempe rebus temporalibus, ita ut licet in se sit dignius, tamen ratione accessionis sit minus dignum. Pirh. *ibid.* citans Abb. *in c. ex literis n. 2.* nomine autem universitatis rei, cum qua transit juspatr. hoc loco non intelligitur res aliqua particularis, sed quæ continet jura universitatis, ut est pagus, castrum, villa vel fundus, cui jura, ut jurisdictio, servitutes, onera & actiones ad eam pertinentia, annexa sunt. Pirh. *n. 73.* citans Abb. *ubi antè.* Azor. *p. 2. l. 6. c. 2. q. 8.* Porro, ut dicto modo per venditionem transferatur etiam ad laicum, non requiritur consensus Ordinarii. Pirh. *citato n. 73.* Corrad. *l. 4. c. 5. n. 20.*

3. Respondeo tertio: non tamen necessariò transit cum universitate bonorum venditorum quibus annexum; potest enim etiam hoc contractu venditionis hoc specialiter excipi. Pirh. *cit. n. 72.* Lott. *cit. n. 47.* cum communi, nisi fortè primus institutor sic constituisset, & inseparabiliter annexuisset aliquibus bonis, v. g. si fundator capellam statuisset, ut juspatr. spectaret ad dominum talis palatii vel fan-

et tunc enim à tali fundo separari non potest per successores; in quo casu etiam dicitur transire & transferri, cum istiusmodi bonis accessorie, non tamen cum universitate bonorum; dum nimirum istiusmodi v. g. domus vel palatium nulla jura universalitatis habet. Pirh. n. 73. de cetero dum id specialiter in venditione bonorum, quibus jura universalitatis annexa, non excipitur, præsumitur, quòd partes voluerint illud simul transire. Lott. loc. cit. Pirh. n. 75.

4. Respondeo quartò: non potest tamen castrum ob annexum ei patronatum vendi carius, quam si eo careat; aliàs tacite venderetur jus. & committeretur simonia. Pirh. n. 74. citans Suar. de Simon. l. 4. c. 28. n. 12. Castrop. cit. p. 4. n. 10. dicens esse communem contra Garc. p. 5. c. 9. n. 35. & Molin. de justit. tr. 3. d. 62. n. 6. censentes contrarium, eò quòd quò excellentioribus res pollet qualitatibus, evadat æstimabilior & pluris vendibilis. Ad quòd si dicas, castrum quidem ob patronatum ei annexum esse dignum majore æstimatione, non tamen æstimatione, quæ pretio comparari possit; cum patronatus non sit qualitas temporalis, sed spiritualis, respondent, quòd patronatus non sit qualitas purè spiritualis, sed habeat temporalitatem annexam, nempe honorificentior locum in Ecclesia, obligationem Ecclesiæ subveniendi patrono egenti, ob quæ pluris æstimandum & vendendum castrum. Verum hæc qualitates temporales patronatus annexæ ideo non constituunt castrum pluris vendibile; quia non ipsis his qualitatibus per se, sed juri, ex quo nascuntur, attenditur, nempe patronatui; quòd, cum sit invendibile, non reddit castrum, cui annectitur, majori pretio dignum. Ita Castrop. loc. cit. Falus de cetero, non videri sibi illas Garcie & Molinæ rationes improbables.

5. Respondeo quintò: juspatr. personale, vendit à universitate bonorum seu omnibus bonis, non transit in emptorem, si illud non cohareat universitati bonorum, nec ulli determinatè prædio speciali, sed personæ venditoris. Pirh. n. 74. citans Suar. tom. 1. de relig. loc. cit. n. 19. Garc. p. 5. c. 9. n. 13. Zoësim ad h. n. 23. Castrop. l. c. n. 11. citans præterea Lamb. p. 2. l. 1. q. 5. n. 15. Barb. p. 3. de pot. Episc. alleg. 71. n. 33. dum enim non cohareat accessorie bonis venditis, sed sit juri omnino separatum ab iis, non potest vi venditionis illorum centeri translatum, aut comprehensum in ista venditione. Quin etsi censetur in ea comprehensum, censetur transferri tanquam pars universalitatis bonorum per se & partialiter vendita. Pirh. cit. n. 74. unde etiam vendit à hereditate, in emptorem non transit juspatr. dum in hereditate seu bonis hereditariis nihil est, cui illud annectitur, sed est distinctum ab omnibus bonis seu merum personale; licet enim jus patronatus transeat cum universitate bonorum, cui adhæret, non tamen transit cum universitate, in qua rerum particularium seu singularium est una specifica traditio, sicut est, ubi venditur hereditas, alioquin in specie venderetur jus patronatus. Adde ex Emanuele à Costa in c. si pater. de testam. in 6. v. Trebellianica. num. 7. quòd hæres, vendendo hereditatem, non dicitur verè vendere hereditatem; cum per venditionem deserit esse hereditas, & sit effecta proprium patrimonium; sed bona, quæ ante venditionem fuerant hereditaria; & revera solum est venditio universalis respectu verborum, quæ resolvitur in singularitates; unde venditis istis bonis, non intelligitur vendere juspatr. ac ita expressè docent Castrop. loc. cit. Garc. loc. cit.

citans Lamb. Paul. de Eleazaro. Barbatian. Emanuel. à Costa & c. Etsi contrarium sentire videatur Corrad. pr. benef. l. 4. c. 5. n. 395. Lott. l. 2. q. 9. n. 49. dum ait, transire cum vendita hereditate, ut pote de qua dubitari nequit, quin in se multa contineat jura. item Covar. l. 2. variat. c. 18. n. 8. Molin. de primogen. l. 1. cap. 24. n. 15. Abb. in c. ex literis, & plurimi alii, quos citat Garc. loc. cit. n. 11. & quorum sententiam Lamb. ibid. dicit esse communem, eò quòd hereditas sit quid universum. Similiter dum quis fundum vel palatium suum non continens ullam universalitatem, intra cujus fines sita Ecclesia vel capella, cujus ipse patronus est, vendit, juspatr. nequaquam transit ad emptorem, sive ad Ecclesiam illam pateat aditus per ipsum fundum vel palatium, sive non; quia tale palatium est res particularis, nulla continens jura universalitatis, & patronatus ille merè personalis est. Pirh. n. 73. citans Fagn. in c. in literis. n. 19. ex Abb. ibid. n. 14. contra Corrad. loc. cit. n. 40. Secus ac contingit in vendito fundo suo, in quo quis habet sepulchrum, ad quòd non patet aditus per viam publicam, sed non nisi per ipsum fundum; eo ipso enim vendito illo fundo, transit quoque jus sepulchri ad emptorem; cum jam vendenti nulli amplius usui esse possit sepulchrum, dum ab emptore prohiberi possit, ne per fundum factum jam illius inferatur ullum funus; jure autem patronatus uti possit patronus præsentando, absque eo, quòd necesse sit ingredi per fundum illum alienum in ecclesiam. Pirh. ibid. juxta l. si mercedem. ff. de act. Empt. Aliud quoque est de hereditate, cum qua transit etiam juspatr. personale hereditarium, quia licet non transeat ex vi bonorum relictorum hereditas; transit tamen ex vi juris hereditarii seu ipsius hereditatis, quæ est successio in universum jus defuncti, cujus personam hæres repræsentat, non emptor. Pirh. n. 74. unde secus etiam est juxta dicta paulò antè de hereditate tota vendita; quia non jure hereditatis, sed emptionis succedit emptor in bona ista hereditatis; cum succedat in hereditate materialiter tantum, tali, hoc est, bonis contentis in ea.

6. Respondeo sextò: venditionem universalitatis v. g. castri cum expressa mentione de jurep. in qua v. g. dicitur, *vendo hoc castrum cum jurepatr. vel etiam vendo hoc castrum & juspatr.* Etsi ob particulas illas copulativas *Et & cum* videri posset juspatr. non accessorie, sed per se, ac æquè principaliter vendi, licet particulariter; probabiliter tamen non esse simoniacam aut vitiosam, neque in foro externo neque interno, modò absit intentio interior mala, nempe vendendi, tenet Pirh. n. 75. citans Azor. c. 20. q. 8. contra Corrad. l. 4. c. 5. n. 4. & seq. contrarium pluribus probantem: non enim refert, quibus verbis contractus sit conceptus, modò verba sensum habere possint bonum, & à delicto excusantem, etsi in malo quoque sensu continente delictum explicari possint; tunc enim potius in sensu bono accipienda sunt juxta c. 2. de reg. juris; *dubia in meliorem partem interpretanda sunt* Jam verò dicta verba hunc sensum bonum habere possunt; quòd nimirum vendat castrum absque reservatione seu exceptione juspatr. ejusdemque à re vendita separatione. Pirh. ibid. citans Nav. l. 5. consil. 6. n. 7. de heret. idem tenet Lott. cit. q. 9. n. 62. ubi ait, tamen ex natura actus juspatr. veniat in hujusmodi venditione, nihilominus hoc non procedere, ubi id exprimitur; quia tunc videtur illi aliquod pretium statutum, adeoque contractus simoniacus præterquam si expressio fiat declarativa v. g. *vendo villam cum omnibus juribus suis*, videl.

jurisdictione, jure patronatus, & non conjunctivè & principaliter, citans pro hac distinctione Gemin. in c. 1. de jure patr. Calderin. Roch. Lamb.

7. Respondeo septimò: ubi agitur de venditione aut alia dispositione de juribus universis, verificanda est proprietas juris patr. in transferente, & si agitur de castro, supponendum, quòd annexio juris patr. ad castrum sit clara; aliàs enim non datur hujusmodi transitus per venditionem similemve dispositionem. Lott. l. 1. q. 9. n. 53. & 54. ex Mantic. decis. 164. n. 2. Porro deprehenditur, an jus patr. fuerit reservatum castro vel dignitati, aut è contra singulari personæ Domini Castri, seu obtinentis talem dignitatem, ex formula ipsius dispositionis; an videlicet personæ vel potius dignitati facta sit concessio, Lott. n. 56. ex eodem Mantic. decis. 150. n. 5. ubi etiam, quòd censeatur facta adhuc personæ, etiamsi post nomen proprium adjectum nomen dignitatis; cum illa adjectio censeatur potius facta demonstrationis gratià: quòd idem est in dubio; cum istiusmodi concessiones fieri consueverint propter merita, quæ ratio non cadit in castrum vel dignitate. Lott. n. 57. De cætero ubi non constat de simili titulo domini, ad alias conjecturas & præsumptiones recurrendum; ut si supposito patronatu, Ecclesia sita sit intra mœnia arcis vel castri, præsumitur jus patr. annexum ipsi castro, præcipuè concurrente observantiã; quia præsentationes factæ ab eo, tanquam qui pro tempore fuit Dominus castri. Lott. n. 58.

Questio 68. Quid si ergo contra juris prohibitionem vendas jus patr. eritne venditio valida?

Respondeo: validam esse censet Suar. cit. l. 4. de Simon. c. 57. n. 13. ideo, quòd nullibi irriteretur ipso jure; ex eo enim, quòd in Trid. sess. 25. c. 9. dicatur, nullus jus patr. transferre in alium contra canonicas sanctiones præsumat, alioquin ipso jure patronatu privatus existit, non inferitur, translationem esse nullam; sed esse annullandam: probabilius tamen esse invalidam, & non posse emptorem patronatum retinere, sed manere illum penes vendentem usque ad sententiam declaratoriam criminis, censet Castrop. cit. p. 4. n. 12. citans pro hac Garc. p. 5. c. 9. n. 9. Azor. p. 2. l. 6. c. 20. q. 8. eò quòd patronatus in neminem transferri possit, in quem Ecclesia non consenserit; Ecclesia autem translationem simoniacam reprobatur, easque omnes translationes irritat, c. quamvis. de pãssis. c. præterea de transactionibus. Idem cum Castrop. tenet Corrad. cit. c. 5. n. 46. nisi quòd dicat, venditorem hoc ipso esse privatum patronatu, & Ecclesiam effici liberam. Porro licet venditio talis censeretur simoniaca & nulla respectu ipsius juris patr. deducti principaliter in venditione; valere tamen adhuc venditionem, respectu saltem universitatis & aliorum sub ea contentorum, & expressionem juris patr. rejici, ac si adjectum non fuisset, quemadmodum plura sæpe venduntur, & in uno eorum venditio non tenet; tenet tamen in aliis. Et quemadmodum, dum conditio apponitur in erectione beneficii jure reprobata & rejecta per Episcopum, tamen valida manet fundatio beneficii; id inquam docet Lamb. p. 2. l. 1. art. 21. n. 1. apud Corrad. loc. cit.

*****
*****
***

PARAGRAPHVS 19.

De subiecto juris patr. & de iis, qui præsentare possunt.

Questio 69. An pagano & judæo edificanti vel ecclesiam, vel eminenti castrum, cui jus patr. annexum est, competere possit jus patronatus?

Respondeo negativè: cum hoc jus nullus obtinere possit, nisi ab ecclesia fuerit concessum; at Ecclesia solis fidelibus id concessit, ut constat ex c. quicumque. 16. q. 7. c. pia mentis. eadem causã & q. Castrop. cit. p. 4. n. 19. Azor. p. 2. l. 6. c. 21. q. 7.

Questio 70. Num hæreticus sit capax juris patr.

Respondeo: ob hoc crimen reddi aliquem hujus juris incapacem, etiamsi fuerit fundator Ecclesie. Lott. l. 2. q. 14. n. 18. de hoc plura inferius, ubi de amissione juris patr.

Questio 71. Num jus patr. competere possit infanti & pupillo?

Respondeo affirmativè: sunt enim capaces legati & hæreditatis; ergo & patronatus hæreditati annexi. Azor. loc. cit. c. 2. q. 14. Abb. in c. de jure p. n. 5. Feder. de Senis, & c. quos citat & sequitur Castrop. n. 2. Et si enim infans ob defectum rationis præsentare nequeat, habere tamen potest tutorem, qui id nomine illius faciat; nequaquam autem procurator vel tutor patronatum obtinet. Castrop. n. 21. quin & pupillus septennio major ipse præsentare potest, etsi secus sit de electione competente jure collegii, c. ex eo, uti etiam in præsentatione competenti jure collegii, & non jure proprio & singulari, Castrop. loc. cit. Garc. loc. cit. n. 186. & 189. citans alios ac dicens esse sententiam communem contra Jo. Nicol. Delphin. l. 2. de jure patr. q. 10. n. 182. negantem, pupillum posse præsentare, ex eo, quòd careat discretionem, non possit habere discretionem præsentationis idoneum, nisi fortè malitia superaret ætatem. In quod etiam inclinare videtur Corad. p. 4. cap. ult. n. 17. dicens sententiam communem propter lubricitatem ætatis pupilli sibi videri dubitabiliorem. Idque etiam absque tutoris vel curatoris autoritate; quia nullibi cavetur hanc autoritatem in hac nominatione requiri, sicut neque requiritur in contrahendis sponsalibus. Azor. loc. cit. Castrop. n. 20. Garc. loc. cit. n. 196. citans Pavinum de potestate capis. sede vac. p. 2. q. 5. n. 5. Rebuff. de nominatione. q. 17. n. 51. Roch. v. competens q. 4. n. 13. & c. Qui tamen omnes dicunt, quòd expediat, sitque honestum, ut pupillus præsentet tutore auctore. Sed neque tutorem ullo modo præsentare posse, nisi de voluntate & consensu (saltem tacito, v. g. quia sciens tutorem præsentasse, non contradixisset, nec præsentasset alium intra tempus datum ad præsentandum. Lamb. p. 1. l. 2. q. 4. n. 17. Mohed. Abb. & alii apud Garc. n. 192. deque tali scientia pupilli intra tempus datum ad præsentandum constare deberet Episcopo ipsius pupilli septennio majoris, habentis usum rationis gl. in c. ex eo. de elect. v. suffragium Azor. Roch. Rebuff. Pavin. apud Castrop. n. 21. & Garc. n. 191. dicit esse communioem, Nihilominus

con-